

RESUM DE L'INFORME "TREBALL I SALUT A BARCELONA" 31 octubre 2008

L'informe "Treball i Salut a Barcelona", elaborat des de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), descriu l'estat de salut de la població de 16 a 64 anys de la ciutat en relació al treball.

L'informe parteix de la idea que **els indicadors clàssics de salut laboral** (lesions per accident de treball i malalties professionals) **són insuficients per valorar les relacions entre treball i salut**, per la qual cosa incorpora altres trastorns de salut relacionats amb el treball, a més de les conductes relacionades amb la salut, en bona part determinades per les condicions de treball. A més, considera no només el treball remunerat, sinó també el domèstic i familiar. Finalment, l'anàlisi que planteja es focalitza en les desigualtats de gènere i de classe social.

1. POBLACIÓ DE 16 A 64 ANYS. UNA POBLACIÓ ACTIVA

A Barcelona la majoria de la població de 16 a 64 anys és població activa, **el treball, per tant, és un element fonamental a considerar en les polítiques de salut** adreçades a la població d'aquest grup d'edat.

2. PATRÓ DE SALUT LABORAL RELACIONADA AMB EL TREBALL REMUNERAT. DIFERENT AL DE LA RESTA DE CATALUNYA

La major proporció de població ocupada en el sector dels serveis (més del 75%) determina un patró de salut relacionada amb el treball remunerat diferent al d'altres territoris del país, amb una menor incidència de Lesions per Accident de Treball (LAT) en jornada laboral i un paper molt rellevant dels problemes musculoesquelètics i psicosocials.

3. DESIGUALTATS DE GÈNERE EN RELACIÓ AL TREBALL

- **Persisteix la divisió sexual del treball remunerat i no remunerat**
 - El nombre d'hores dedicat al treball remunerat és superior entre els homes. Les llargues jornades laborals són predominantment masculines, mentre que el treball a temps parcial és sobretot femení.
 - El nombre d'hores dedicat al treball domèstic i familiar és més alt entre les dones, fins i tot encara que les dones tinguin una feina remunerada.
 - El temps de treball total és superior en les dones: 59,8 hores setmanals en front de 56 hores dels homes.
 - Les dones dediquen més temps a les tasques domèstiques i familiars quan augmenta el nombre de criatures, temps que també és superior entre les de classes menys benestants.
- **Segregació de gènere en el mercat laboral: Hi ha una segregació de gènere horitzontal i vertical que es tradueix en condicions de treball diferents i desiguals.** Les dones es concentren en poques ocupacions i tenen baixa presència en llocs de comandament.

- **Salut pitjor entre les dones**
 - En general, els indicadors de salut són més desfavorables per a les dones (excepte les LAT).
 - Les dones en ocupacions no qualificades (la majoria de les quals treballen com empleades domèstiques o en la neteja) presenten els pitjors indicadors de salut més globals (estat de salut percebut, salut mental i trastorns crònics) i una elevada freqüència de conductes poc saludables.
 - Entre el personal del comerç, hostaleria i serveis personals, les diferències de gènere en la majoria de trastorns de salut són considerables.
- **La prevalença de consum de tranquil·litzants i d'excés de pes és superior en les mestresses de casa respecte les dones ocupades.**

4. DESIGUALTATS DE CLASSE SOCIAL EN RELACIÓ AL TREBALL

- **Condicions de treball pitjors en la població treballadora manual:**

En general, l'atur i la inestabilitat laboral són superiors i les condicions de treball pitjors entre els treballadors i les treballadores manuals. Destaca l'elevada inestabilitat laboral de les persones nascudes en països en desenvolupament.
- **Alguns riscos laborals són molt freqüents, especialment en les classes socials menys benestants i les ocupacions manuals:**

Els moviments repetitius i alguns riscos psicosocials com la monotonia en la feina i la manca d'autonomia són molt freqüents en la població ocupada.
- **Més insatisfacció amb les condicions de treball en les classes més desfavorides.**
- **Salut pitjor entre les classes més desfavorides**
- **Conductes relacionades amb la salut més insaludables en les classes menys benestants:**

En els dos sexes, l'excés de pes i el sedentarisme són més habituals en les classes socials més desfavorides. L'hàbit tabàquic entre els homes i la manca d'hores de son entre les dones, també són conductes més freqüents en les classes socials menys benestants. Les dones en ocupacions no qualificades és un grup amb elevada freqüència de conductes poc saludables.

5. CONVIVÈNCIA AMB PERSONES AMB DISCAPACITAT ASSOCIADA A UNA PITJOR SALUT

En la població ocupada i la de mestresses de casa casada o que viu en parella, conviure amb una persona amb discapacitat s'associa de forma consistent amb diferents indicadors de salut en ambdós sexes.

Principals dades de l'informe:

El 41,5% dels homes ocupats treballen més de 40 hores setmanals, i l'11,3% més de 50, sobretot els que treballen per compte propi i, entre aquests, els de classes manuals.

El 18,1% de la població ocupada prové de països en desenvolupament, i treballa sobretot en ocupacions manuals (68,8% dels homes i 74,8% de les dones).

El 60% de la població ocupada de classe manual realitza moviments repetitius sovint o sempre en el seu lloc de treball, mentre que al voltant del 50% fa una feina monòtona i té poca autonomia per dur a terme el seu treball.

El 2007 es van produir a Barcelona 42.609 lesions per accident de treball amb baixa, de les què 448 van ser greus i 29 mortals. Una tercera part de les lesions greus i mortals per accident de treball es van produir "in itinere".

Entre els anys 2000 i 2007 les lesions per accident de treball han disminuït, sobretot les greus, mentre que les mortals s'han mantingut estables, llevat dels dos darrers anys.

El 2006 es van notificar 617 malalties professionals amb baixa, la majoria per fatiga de les beines tendinoses, seguides per les produïdes per paràlisi dels nervis deguda a pressió. La majoria de les malalties professionals van afectar població ocupada de classe manual.

El 2007 es van notificar a la Unitat de Salut Laboral de Barcelona 415 casos. D'aquests, dues tercers parts corresponien a dones. Els problemes de salut de tipus ansiós-depressiu van ser els més notificats.

El 28% de les dones en ocupacions no qualificades (la majoria de les quals treballen com empleades domèstiques o en la neteja) tenen mal estat de salut mental.

Més d'una tercera part de les dones en ocupacions no qualificades i de les que treballen en el comerç, hostaleria i serveis personals tenen mal d'esquena crònic.

La majoria de població ocupada es manifesta satisfeta amb les condicions de treball. Les dones (17,7% de les dones i 14,9% dels homes) i les classes socials menys benestants (23,9% de les dones i 20,5% dels homes de classes socials manuals) estan més insatisfetes.

El 39% dels homes en ocupacions manuals són fumadors.

El 29,4% de la població ocupada de Barcelona dorm poques hores (sis o menys al dia), sobretot la de classes socials menys benestants.

Les dones dediquen 23,6 hores a la setmana al treball domèstic i familiar i els homes 12,2.

El 38,7% de les dones són les principals responsables de la cura dels menors de 15 anys, mentre que els homes en són l'1,1%.

El 40,9% de les dones que conviuen amb una persona amb discapacitat són les principals responsables de la seva cura, el percentatge entre els homes és del 21%.

El 39,6% de les dones que viuen en parella són les principals responsables de les tasques domèstiques, mentre que els homes en són l'11%.

Les autores de l'Informe:

Imma Cortès i Lucía Artazcoz, de l'Agència de Salut Pública de Barcelona (ASPB), que gestiona la Unitat de Salut Laboral de la ciutat. La Unitat té com a missió donar eines i suport per a la detecció de problemes de salut relacionats amb el treball, contribuir a resoldre'ls i proposar i posar en marxa actuacions preventives.

Més informació: **www.aspb.cat**

Document específic de la Unitat de Salut Laboral de Barcelona

http://www.aspb.cat/quefem/docs/Treball_al_CAP_62.pdf

Manel Piñeiro
Tel. 93 238 4545 ext. 347 (matins)
Mob. 670 571245
premsa@aspb.cat
www.aspb.cat
